

2. Лихогруд М. Г. Класифікація земель в автоматизованій системі державного земельного кадастру. *Землевпорядний вісник*. 2002. №1. С.16–22.

3. Ступень М.Г. Використання земель населених пунктів. Львів.: *Українські Технології*. 2000. 359с.

ШЕВАГА Ярослав

студент 1 курсу ОС «магістр»

спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»

Науковий керівник: **ЯСІНЕЦЬКА Ірина Анатоліївна**,

доктор економічних наук, професор

кафедри садово-паркового господарства, геодезії і землеустрою

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,

м. Кам'янець-Подільський

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ТРАНСФОРМАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ ДЛЯ ЗОНИ ПОЛІССЯ

Трансформація земельних угідь може бути спрямованою на оптимізацію землекористування, а саме на зростання ефективності використання земельних ресурсів, забезпечення їх екологічної стійкості і здатності екосистем до самовідновлення. Особливо такі процеси потребують вивчення та розробки процедур незалежного еколого-економічного оцінювання для зони Полісся щодо аналізу трансформованих сільськогосподарських земель. Можна взяти до уваги нормативно-правові акти і способи практичного використання трансформованих сільськогосподарських земель за варіантами: вирубка природно відновленого деревостану і переведення в сільськогосподарські землі; зміна статусу залісених сільськогосподарських земель на лісові землі; перевести такі землі в статус земель запасу державного фонду з метою біологічної рекультивациі і (або) в державний лісовий фонд та інші способи використання з використанням процедури екологічного аудиту; проводити консервацію, еколого-економічну реабілітацію, практикувати подальше залуження або вирощування біомаси.[1, с.28]

На основі розроблених положень екологізації ринкових відносин землекористування і врахування впливу трансформації сільськогосподарських земель на ефективність їх використання удосконалено варіанти реформування сільськогосподарського землекористування на основі систематизації переваг від створення та сильних сторін ринку земель сільськогосподарського призначення.

Нами розглянуто понятійний апарат щодо трансформації сільськогосподарських земель, зокрема щодо інтегрованого виробництва для зони Полісся під яким доцільно розуміти сумарне збільшення виробництва агропромислової продукції та надання екологічних послуг в регіоні, які створюють додану вартість у відношенні до використаного природного капіталу на одиницю витрачених ресурсів за умови дотримання еколого-економічних вимог у всіх видах природокористування. Консолідацію трансформованих сільськогосподарських земель необхідно розуміти як комплекс науково обґрунтованих заходів, що полягають в еколого-економічному обґрунтуванні зміни використання (або не використання) малородючих земель, що зазнали забруднення, залуження, заліснення, ренатуризації тощо, розміщених у цілісному масиві земель сільськогосподарського призначення, з метою створення найбільш ефективного природокористування й їх природо охорони (біокоридори, лісосмуги, природні зони, що розділяють різні види землекористування від органічного до інтенсивного).

Є відповідні положення регулювання наслідків трансформації стану земельних ресурсів, обґрунтування використання інноваційних підходів щодо удосконалення інформаційного забезпечення в галузі управління та використання земельними ресурсами, що зумовлюється передусім обставинами адаптації законодавчо-нормативних документів України до директив ЄС, на основі яких запропоновані напрямки відтворення та раціонального використання сільськогосподарських земель зони Полісся України за суспільним підходом із врахуванням обсягів кінцевого виробництва. [2, с.103]

З існуючими вимогами, яким повинна відповідати система інформаційного забезпечення еколого-економічного оцінювання трансформації земельних

ресурсів: оцінювання трансформації земельних ресурсів доцільно проводити в єдиному комплексі природних ресурсів (агрохімічний, екологічний моніторинг стану і тенденцій землекористування); порівняння показників використання ресурсів до показника річної ефективності; еколого-економічна оцінка трансформованих земель щодо виведення їх з господарської практики потребують розробки системи ціноутворення за методом розвитку; підрахунок реальної вартості трансформованих земель; еколого-економічна оцінка доцільності використання або не використання (залуження, заліснення, вирощування енергетичних культур тощо).

На прикладі Рівненської області проведено визначення приросту, запасів та вартості деревини за різні проміжки часу для варіантів: посадка лісових насаджень, сприяння природному поновленню лісу для районів для зони Полісся лісових культур – сосна звичайна та береза повисла за різні роки природного заліснення. Встановлено, що для площ які заліснювались протягом 20-ти років створено продукції (дрова паливні) на суму 7310 та 8400 грн відповідно, що у 2 рази перевищує продукцію природного поновлення лісів протягом 10-ти років. Проте у 2020 році при збереженні природно поновлених масивів віком 20 років (станом на 2015 рік) та реконструкції таких насаджень отримаємо продукції у середньому у 2,9 разів більше ніж на аналогічних насадженнях віком 10 років (у 2015 році) й у 9,7 разів більше у порівнянні із захисними насадженнями висадженими створеними у 2015 році.

За допомогою логістичної функції експоненціального типу проведено моделювання росту маси деревостану. В основу економічної оцінки лісових насаджень покладені таблиці вартості деревини, яка залежить від породи та віку дерева, встановлено, що потенційна вартість та екологічна вигода й ціна зростають із збільшенням віку дерев за нелінійною функцією. Для варіанту окремо вирощування культур зроблено висновок, що у варіанті із природним поновленням у 2005 році і проведенням періодичних рубок для сосни і берези у віці стиглості еколого-економічний ефект аналогічний природному поновленню лісу у 1995 році. Станом на 2060 рік за умов стиглості тільки берези еколого-

економічний ефект для сосни більший у 1,4 рази у порівнянні з березою. Еколого-економічний ефект природно поновлених лісів 1995 року із 2005 роком (станом на 2060 рік за умов стиглості тільки берези) на 27% більший, що пояснюється більшим часом росту деревини.

За варіантом природного поновлення і реконструкції лісів за змішаним варіантом його вирощування еколого-економічний ефект у 2060 році у 8,7 разів більший у порівнянні із 2015 роком (стилі дерева берези). Встановлено, що еколого-економічний ефект для варіанту із змішаним варіантом вирощування лісу у 1,2 рази більший у порівнянні із варіантом періодичних рубок тільки для берези у віці її стиглості. Встановлено, що еколого-економічний ефект для варіанту із змішаним варіантом вирощування лісу у 2,8 рази більший у порівнянні із варіантом періодичних рубок тільки для сосни у віці її стиглості. [3]

Розроблена методика еколого-економічного оцінювання росту лісів природного поновлення різного віку з використанням їх реконструкції та періодичних рубок надає можливість отримувати зростаючий у часі стабільний еколого-економічний ефект при забезпеченні екосистемних функцій та соціального значення лісів й покращання в цілому ландшафтів. Запропонована нами методика є одним із ефективних інструментів еколого-економічного механізму використання трансформованих і не продуктивних сільськогосподарських земель.

Список використаних джерел

1. Дорош Й. М. Напрями удосконалення екологічної політики в галузі земельних відносин. *Землевпорядний вісник*. 2012. № 2. С. 28-33.
2. Третяк Н.А. Формування системи управління земельними ресурсами та землекористуванням як економічної функції власності на землю. *Збалансоване природокористування*. 2014. № 4. С. 103-106 с.
3. Трохлюк Т.М. Еколого-економічні аспекти ринку земель сільсько-подарського призначення. *Вісник НУВГП. Економіка*. 2014. №3(67). С. 443–452.